

N:o 157.

Af herr **J. Larsson** i Presstorp m. fl., i *anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående beviljande af medel till uppförande af nya byggnader för armén.*

Vid 1905 års riksdag blef Kungl. Maj:ts då framlagda förslag om ytterligare anslag af 19,700,000 kronor till uppförande af nya byggnader för 15 regementen i södra och mellersta Sverige afslaget. I den gemensamma votering, hvarigenom detta beslöts, afgåfvos i Andra Kammaren 176 röster för afslag. Kammaren hade förut utan votering, med anledning af motion af herr Ollas A. Ericsson m. fl. som af statsutskottet tillstyrkts, för sin del beslutat att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa och för Riksdagen framlägga utredning, huruvida ej några af de nya kasernetablissemanten för det icke garnisonerade infanteriet kunde uppföras å de nuvarande öfningsplatserna.

Ehuru detta skrifvelseförslag genom Första Kammarens beslut förföll, har dock Kungl. Maj:t så till vida beaktat Andra Kammarens önskan om utredning, att herr krigsministern den 31 augusti 1905 infordrat från chefen för fortifikationen fullständiga planer och kostnadsberäkningar till uppförande af kaserner m. m. på nuvarande mötesplatser äfvensom kostnadsförslag för berörda mötesplatser eventuella utvidgning. Vidare

infordrades utlåtanden angående dessa öfningsplatsters lämplighet som förläggningsorter, hygieniska förhållanden m. m. För dessa utredningar redogöres närmare i den kungl. propositionen, och framgår därvid det i sanning ganska öfverraskande resultat, att användande af nuvarande mötesplatser, där dock redan så betydande kostnader nedlagts och där åtskilliga byggnader m. m. redan förefinnas, skulle kräfva en ny kostnad af ej mindre än 32,789,350 kronor, medan däremot kostnaderna för nyuppförande i och invid stadssamhällen af kaserner för de 15 regementena nu uppgifves skulle stanna vid 21,744,000 kronor — den summa hvartill i fjol beräknade 19,700,000 kronor *redan i år* ansetts böra ökas.

Kungl. Maj:t har emellertid icke lämnat genom dessa siffror något verkligt svar på den fråga Andra Kammaren i fjol önskade få framställd, huruvida ej några af de nya kasernetablissemanten kunde uppföras å de nuvarande öfningsplatserna. Tvärtom framhåller herr krigsministern, att i hvarje särskildt fall det bör öfvervägas, hvar förläggningen slutligen bör ske med hänsyn till statens bästa och försvarets kraf. I öfverensstämmelse med denna tankegång är också det nu begärda anslaget, 21,744,000 kronor, uttryckligen angifvet som minimianslag. Om den verkliga slutsumman samt de blifvande förläggningsorterna äro uppgifterna fortfarande lika sväfvande som förut. Riksdagen anmodas att bevilja ett första anslag, utan någon som helst kännedom om hur många miljoner ytterligare komma att krävas för dessa kaserner.

Om redan detta är ägnadt att väcka de allvarsammaste betänkligheter hos dem, som fasthålla vid Andra Kammarens förut upprepade gånger uttryckta önskan att erhålla bestämda och möjligast tillförlitliga uppgifter, innan så vidtutseende byggnadsföretag beslutas, så stegras dessa farhågor i afgörande grad genom det sätt, hvarpå de militära myndigheterna gjort sina beräkningar. Det förefaller i och för sig så godt som otänkbart, att kostnaderna för lägerplatser invid städerna skulle i verkligheten blifva öfver 11 miljoner kronor mindre, än om de nuvarande lägerplatserna behölles. För att blott nämna en enda detalj, måste det ju väcka synnerlig förvåning, att totalkostnaden »oförutsedda utgifter» på de nuvarande lägerplatserna, hvilkas förhållanden väl borde förutsättas vara särdeles väl kända, upptagits till 1,093,992 kronor., men på enventuella *nya* platser, som ha förmånen att ligga invid städer, ansetts kunna stanna vid 827,500 kronor. Den närmare granskning af de militära beräkningarna, som några bland oss varit i

tillfälle att göra, beträffande förhållandena i deras hembygder och hvaraf några prof äro fogade till motionen såsom bilagor, visar också efter vår mening oförtydligt, att det skulle vara i högsta grad obetänksamt handladt af Riksdagen att utan verklig kontroll godtaga de uppgifter, som nu framkommit. Man får ett ganska bestämdt intryck, att kostnaderna vid nuvarande lägerplatser uppskrufvats alldeles oskäligt, medan kostnaderna invid städerna hållits nere på belopp, som torde komma att långt öfverskridas. Färska exempel t. ex. från kasernbygggena på Rindön, på hvilket statsrevisorerna och statsutskottet gjort anmärkning, mana till varsamhet just i dylika fall, att nu ej tala om den varning mot blind tillit till obestämda, ungefärliga militära kostnadsförslag, som ordet *Boden* innebär.

Statsutskottet uttalade i fråga om kasernerna på Rindön, att vid sådana kostnadsberäkningars upprättande äfvensom vid kontrollens utöfvande biträde af civila element borde i större utsträckning än hittills anlitas. Det är vår öfvertygelse, att en pröfning af nu framlagda kostnadsberäkningar för de 15 regementenas kaserner genom fullt opartiska civila sakkunniga samt under nödig hänsyn till de upplysningar, som kunna lämnas af personer, förtrogna med de olika lokala förhållandena, skulle ge ett resultat, som i många punkter skulle högst väsentligt afvika från de uppgifter, på hvilka Kungl. Maj:t nu grundat sin framställning, och att genom en sådan noggrannare pröfning ganska visst mycket afsevärda besparingar skulle kunna vinnas. Men vid sådant förhållande anse vi också, att Andra Kammaren bör vidhålla sin fordran på en *fullständig* och *tillförlitlig* utredning, innan de stora summor beviljas, hvarom här är fråga. Landets ekonomiska ställning gör det till en plikt att iakttaga all möjlig sparsamhet vid utgifter af ifrågavarande art. Den nu föreliggande kungl. propositionen, med sina sväfvande och osäkra uppgifter, ger icke tillräcklig trygghet i detta afseende, hvadan vi se oss nödsakade att hemställa,

att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts förslag om beviljande af 21,744,000 kronor till uppförande af nya kasernetablisement, måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa förnyade utredningar, med inhämtande af äfven civila sakkunnigas utlåtanden angående kostnaderna och de lämpligaste förläggningssorterna för de nya kasernetablisementen samt därefter framlägga

för Riksdagen de förslag, hvilka en sådan förnyad
pröfning af hela frågan kan föranleda.

Stockholm den 3 april 1906.

<i>Joh. Larsson,</i> Presstorp.	<i>W. Bengtsson.</i> Häradsköp.	<i>Ivan Svensson.</i>
<i>Oscar Forssling.</i>	<i>G. M. Sandin.</i>	<i>C. J. Berggren.</i>
<i>O. G. Erikson.</i>	<i>Karl Otto.</i>	<i>O. H. Svensson.</i>
<i>Axel Lundblad.</i>	<i>J. M. Olsson.</i>	<i>C. J. Hammarström.</i>
<i>Sam. Söderberg,</i> Hobborn.	<i>W. Johansson,</i> Öija.	<i>Carl Gustafsson.</i>
<i>J. Hellgren.</i>	<i>Smeds Lars Olsson.</i>	<i>P. Zimdahl.</i>
<i>B. P. Ersson.</i>	<i>Oscar N. Olsson,</i> Heden.	<i>Sten Nordström.</i>
<i>J. Andersson,</i> Baggböle.	<i>Carl Jansson.</i>	<i>Hjalmar Branting.</i>
<i>Alfr. Lundgren.</i>	<i>B. Eriksson.</i>	<i>N. Edv. Lindberg.</i>
<i>M. Matsson.</i>	<i>Ol. Olsson,</i> See.	<i>Rob. Karlsson.</i>

I motionens syfte instämmer

G. Jonsson.

Bilaga 1.

Af Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 103 till innevarande Riksdag angående beviljande af medel till uppförande af nya byggnader för armén finner man, att rörande Bohusläns regementets mötesplats Backamo är föreslagen en kostnad af 2,450,000 kronor för att sätta denna plats i tidsenligt skick, ehuru af där nu befintliga byggnader skulle kunna användas sjukhuset, 2 baracker, 1 förrådsbyggnad, lägerhyddor m. m.; men att, om regementets mötesplats skulle förläggas till annan plats, som helt och hållet skulle nybyggas, erfordrades därtill icke mera än 1,475,000 kronor.

Huru en sådan beräkning skall kunna vara riktig, är märkvärdigt, ty enligt densamma skulle det blifva billigare ju mera man bygger, men i verkligheten förhåller det nog sig icke så. Att i det höga kostnadsförslaget upptagits en post på 570,000 kronor till officersbyggnader, som icke finnas i det lägre förslaget, gifver delvis en förklaring till de olika kostnadsförslagen. Men å andra sidan borde väl å det lägre förslaget tillkommit något belopp för alla de byggnader, som nu finnas å Backamo och som enligt förslaget skola fortfarande användas där; men däremot få nybyggas, om mötesplatsen lägges till annan ort.

I den kungl. propositionen finner man, att ehuru ganska värderika byggnader kunna användas af dem, som nu finnas å Backamo, nämligen sjukhuset m. fl. byggnader, skulle ändå erfordras 1,354,000 kronor för att därstädes få behöfliga byggnader (utom officersbyggnaden), men att däremot helt och hållet å en annan ännu okänd plats uppföra *alla* erforderliga byggnader skulle endast belöpa sig till 1,244,200 kronor. Vattenledning m. m., som nu finnes å Backamo, skulle draga en kostnad af 206,000 kronor för att fås tidsenlig, men å annan plats endast kosta 69,000 kronor. Ehuru å Backamo är planeradt samt finnas vägar m. m., skulle det ändå erfordras 105,000 kronor för att komplettera detta, troligen å det till inköp föreslagna området, då däremot för en ny ännu obestämd plats endast behöfde användas 45,000 kronor. Oförutsedda utgifter å den nuvarande mötesplatsen, där man borde känna förhållandena, ha upptagits till 85,000 kronor, men på en ny ännu obestämd plats behöfver icke åtgå mera än 55,800 kronor. Att allt detta synes besynnerligt för den, som känner platsens förhållande, må

man icke förundra sig öfver. Till markinköp för att utvidga Backamo, som nu har en areal af cirka 200 tunnland, ha upptagits 90,000 kronor, men detta belopp tål nog vid att granskas och kan troligen nedsättas.

I den af Kungl. Maj:t gjorda utredningen rörande Backamo finner man, att i sanitärt afseende är mötesplatsen väl belägen och borde det hafva tillagts, att den i detta afseende troligen icke har sin like inom hela riket; ty den ligger på en höjdplatå af genomsläppande sandbotten cirka $\frac{1}{2}$ mil från hafvet, med skogsbyggden intill å andra sidan, så att där är den mest behagliga hafs- och skogsluft, som man kan önska sig. Hälsotillståndet å Backamo visar också, att det är en ovanligt frisk plats; ty där förekomma icke sådana epidemier som å en del andra mötesplatser.

Hvad kommunikationer beträffar, så hafva de hittills varit besvärliga för platsen, men komma att mycket förbättras, då Bohuslänska längdbanan blifver färdig; ty då kan lämplig station anläggas på högst tre kilometers afstånd. Alldeles intill lägerplatsen och som delvis tillhör densamma ligger en icke liten insjö med goda badställen, som också begagnas af de värnpliktige, och är detta gifvetvis en stor fördel för denna plats, som icke alltid står andra mötesplatser till buds.

Å Backamo äro under de senaste åren uppförda de flesta hus som nu användas och äro dessa väl underhållna och i godt skick samt hafva kostat cirka $\frac{1}{2}$ miljon kronor och bestå af:

- 1 sjukhus af 6 tums timmer i 2 våningar med källare och badrum,
- 1 gevärsförråd af 6 tums timmer,
- 1 beklädnadsförråd och vagnbod, undra våningen af sten,
- 1 beklädnadsförråd af timmer,
- 1 proviantförråd af sten,
- 1 musikbarack,
- 1 ammunitionsförråd,
- 4 st. baracker af 6 tums timmer med dubbla golf och eldstäder,
- in- och utvändigt klädda med papp och bräder,
- 2 lägerhyddor med eldstäder,
- 2 ångkök, 2 proviantbodar, 2 mathallar,
- 1 barack för verkstad och bibliotek,
- 1 badhus,
- 2 bekvämlighetshus.

Vattenledning finnes från sjön till en reservoar med ledningar därifrån till olika ställen. Skjutbana med utmärkt läge vid en mosse och ena ändan af sjön.

Dessutom finnas bekväma officers- och underofficerspaviljonger,

2 st. officersbaracker, i hvilka lära finnas cirka 20 rum med eldstäder i hvardera, samt 1 expeditionshus.

Den föreslagna utgiftssumman å 570,000 kronor till officersbyggnader kan nog afsevärdt nedbringas, ty enligt staten för regementet finnas 1 öfverste, 1 öfverstelöjtnant, 2 majorer, 1 regementspastor, 3 läkare och 13 kaptener, och om till hvar och en af dem byggdes en särskild villa (vackra tomter finnas därför) för cirka 12,000 kronor pr st., och härför kunna utmärkta bostäder erhållas, så uppgår kostnaden härför endast till 252,000 kronor, alltså en besparing af 318,000 kronor.

Den, som vill spara på statens medel och sätter sig in i denna fråga, kan omöjligen förstå, huru man kunnat komma till sådana beräkningsgrunder som de som nu äro framlagda i denna sak af Kungl. Maj:t, och kan nog mötesplatsen Backamo sättas i fullt brukbart och värdigt skick för en *mycket lägre* summa än den, som upptagits, för att lägga den å annan plats.

Stockholm den 3 april 1906.

Joh. Larsson,

Presstorp.

Bilaga 2.

I Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående beviljande af medel till uppförande af nya byggnader för armén säges om Södermanlands regementes mötesplats, Malma hed, att af det nuvarande öfningsfältet, 189 hektar i areal, tillhör omkring hälften staten, hvaremot andra hälften arrenderas.

Till förtydligande häraf anmärkes, att af den arrenderade hälften en del tillhör ett länsmansboställe, som äfven äges af staten, den andra delen tillhör $\frac{1}{2}$ mantal Malma n:o 2 och äges af Södermanlands regemente. Någon fara för arrendets bestånd kan således ej vara för handen. — Vidare påstås, att den blifvande järnvägen kommer att afdela fältet i två skilda områden, af hvilka det östra anses icke kunna användas för annat än skjutöfningar.

Nu är emellertid förhållandet, att vid järnvägens koncessionerande Kungl. Maj:t på vederbörande militära myndigheters förslag just till

förekommande af denna olägenhet föreskrifvit, att järnvägen icke får inhägnas ej heller läggas i högre bank tvärs öfver regementsområdet, samt att järnvägsbolaget här skall hålla extra banbetjäning, då tåg passerar, äfvensom belägga banvallens sidor med cement, sten eller annat fast ämne, för att trupp skall obehindradt kunna passera banan. Den västra delen af öfningsfältet skulle till stor del komma att upptagas af det nya kasernetablissemang, säges ytterligare. Som endast en areal af 7 å 8 hektar skulle afsättas till kaserntomt, återstår ju i alla händelser ett område af omkring 180 hektar, således nära nog lika stort som vid stadsförläggning af regementet ansetts vara erforderligt till öfningsplats. Betänkandets tydliga tendens att liksom vilja utplåna hela det nuvarande regementsområdet och därmed motivera den stora tillökningen af öfningsfältet faller alltför klart i ögonen för att kunna vilseleda någon. Att 620 hektar mark skulle behövas för Södermanlands regemente, då omkring 200 hektar anses tillräckliga för Upplands regemente på Polacksbacken invid Uppsala, förefaller orimligt, i synnerhet om man tar i betraktande, att terrängen omkring Polacksbacken i afseende på lämplighet för militäröfningar icke tål en jämförelse med omgifningen kring Malma hed. Dessutom äro priserna å de för inköp ifrågasatta arealerna tydligen uppgjorda på fri hand utan vederbörande markägares hörande. Detta bevisas däraf, att egendomen Sundby, som jämte länsmansbostället och det Södermanlands regemente tillhöriga hemmanet Malma n:o 2 omgifver det nuvarande regementsområdet, kan förvärfvas till ett jämförelsevis så moderat pris, att om staten, såsom ägare af länsmansbostället, samt regementets officerare, för den regementet tillhöriga marken, å den areal, som från dessa senare egendomar anses behöfva med öfningsområdet införlifvas, ej åsätta högre värden, kan till öfningsfält för regementet förvärfvas en sammanhängande vacker ägofigur af minst 500 hektar till en kostnad för staten af cirka 100,000 kronor, d. v. s. för omkring en tredjedel af markinköpskostnaden enligt Kungl. Maj:ts proposition. Som dessutom jordägarne i hela orten omkring Malmköping gärna och i regel utan ersättningsanspråk upplåtit sina marker för militära öfningar, till hvilka i synnerhet Sundby ägor ansetts erbjuda lämplig terräng, måste alla rimliga anspråk på öfningsplats för regementet härmed anses vara mer än väl fyllda.

Hvad byggnadsfrågan beträffar, är det föreslaget att uppföra tre kaserner. Men då under förra hösten två årsklasser beväring samt återstoden af stammen kunde inrymmas i de nuvarande fyra logementen och de tre lägerhyddorna, kunde man tycka, att äfven hädanefter en

motsvarande styrka där skulle finna utrymme. Som logementen äro uppförda af timmer, invändigt beklädda med papp och bräder samt kunna hållas uppvärmda, torde kunna ifrågasättas, huruvida någon nybyggnad är af ett oundgängligt behof påkallad. Skulle emellertid så vara förhållandet, måste det väl anses vara tillräckligt, om kasern för en årsklass, den som skall vapenöfvas under den kallare årstiden, där uppfördes, hvarigenom äfven kostnaden för kasernbyggnader på Malma hed skulle komma att uppgå till blott tredjedelen af den härför beräknade summan. Öfriga byggnader, såsom sjukhus, förrådshus, mat-hallar, kokhus m. fl., äro i likhet med de förut nämnda uppförda under de senare åren och anses fortfarande lämpliga för sitt ändamål.

Till officersbostäder har i propositionen för Södermanlands regemente föreslagits 500,000 kronor. Denna post kan helt och hållet strykas, enär i Malmköping med omnejd bildats ett konsortium af välburgna personer, som, därest beställningar af staten eller herrar officerare inom detta års utgång göras, åtager sig att före våren 1910, ja, dessförinnan, tillhandahålla herrar officerare sunda och snygga — ehuru ej luxuösa — bostäder till vida billigare pris, än de skulle kunna i stad förskaffa sig. Underbefälet önskar i fråga om bostäder helst att få sörja för sig själf och betackar sig för statens onödiga mellankomst.

Som Malmköpings kommun förbundit sig att till det blifvande kasernområdet leda vatten- och belysningsrör äfvensom anordna aflopps-trummor från kaserngränsen, tyckes den, för inledande i kasernerna af dessa rör, i utgiftsförslaget upptagna posten af 64,000 kronor vara i alltför hög grad öfverdrifven för att kunna tagas på allvar, då hela kostnaden för Malmköpings vatten- och belysningsverk med allt hvad därtill hörer uppgått till endast 55,000 kronor.

Samma omdöme måste äfven fällas om utgiftsposten för planering och grusning m. m., emedan platsen för de påtänkta byggnaderna är slät som ett golf och består af hård sandmark med af naturen ombesörjd dränering.

Af det anförda framgår således, att det skulle blifva minst lika mycket billigare, som det enligt Kungl. Maj:ts proposition skulle blifva dyrare, att låta Södermanlands regemente kvarblifva på den gamla mötesplatsen.

Stockholm den 3 april 1906.

Oscar Forssling.

Bilaga 3.

En tillräckligt rymlig, för olika slags öfningar tjänlig och sanitärt tillfredsställande plats, med goda kommunikationer, har af gammalt ansetts böra uppsökas, när ett regementes förläggningssort bestämdes. Särdeles från det högre befälets sida synes dock numera en allmän lösen ha blifvit: framför allt till städerna! Hufvudskälen härför tyckas dock mera afse enskild bekvämlighet än verkligt allmänna intressen.

Äfven mot Skillingaryd såsom förläggningssort för Jönköpings regemente göras nu anmärkningar, hvilka uppkallat ortens befolkning till protester och framläggande af det verkliga sakläget. Redan 1901 uttalade sig Tofteruds kommunalstämma på anförda skäl af både allmän och lokal art för mötesplatsens bibehållande vid Skillingaryd och vann för denna sin mening lifligt instämmande af 53 andra kommuner i länet, medan blott 2 kommunalstämmor uttalade sig för förflyttning till någon stad. En opartisk granskning visar också, att folkmeningen har goda skäl för sig.

Utom det markområde af omkring 72 hektar, som regementet nu förfogar öfver, anser chefen för fortifikationen, att ytterligare 485 hektar mark behöfves. Af dessa erbjuder sig Tofteruds kommun att kostnadsfritt öfverlämna 119 hektar. Kostnaden för öfriga 366 hektar är i den kungl. propositionen upptagen till 135,000 kr. Denna summa är alldeles för stort tilltagen, särskildt med hänsyn till att kommunen genom en kommitté uppgjort provisoriska köp till moderata priser med de flesta ägarne, hvilka anbud gälla till 1 oktober 1906.

För Smålands artilleriregementes behof har staten inköpt ett helt mantal Bohult och ett helt mantal Boglös, tillsammans ungefär 1,250 hektar, gränsande intill förut omnämnda områden. Detta skjutfält tages endast tidtals i anspråk för skarpskjutningar och torde således lämpligen kunna användas äfven af infanteriet, då det ligger omedelbart intill Jönköpings regementes lägerområde. Och invid detta skjutfält ligga ytterligare kronohemmanen ett helt mantal Holma, ett halft mantal Duveled och den s. k. Alshultsmon, tillhopa med en areal af c:a 1,000 hektar. Sedan kronan billigt förvärfvat de 485 hektar enskild mark, hvarom ofvan talats, disponerar den alltså vid Skillingaryd ett markområde med omväxlande terräng, stort nog att företaga icke obetydliga fältöfningar med flera vapenslag utan att besväras af enskilda jordägarers ersättningsanspråk. Att förhållandena invid Jönköping i detta fall

skulle bli helt olika, är känt och erkänt. Men i den kungl. propositionen har man kringgått detta genom att icke föreslå någon mark alls till inköp vid stadsförläggning! Fordringarna härpå torde ha befunnits lämpligare böra komma fram sedan.

Förbi området vid Skillingaryd går Halmstad—Nässjö järnväg, och på platsen finnas uppförda ett 50-tal byggnader för regementets behof, representerande ett betydligt värde och flera alldeles nya. Vid beräkningarna för kaserner vid Skillingaryd har man emellertid funnit för godt föreslå, att dessa skulle förläggas betydligt afsides från lägret och järnvägsstationen, öster om Lagan. Mot ett sådant sätt att fördyra kostnadsberäkningarna bör en bestämd gensaga göras. Också har det därigenom konstruerats fram, att nybyggnaderna vid Skillingaryd skulle kosta endast helt obetydligt mindre än vid Jönköping.

För vatten-, aflopps- och belysningsanordningar beräknas åtgå 65,955 kr. *mera* vid Skillingaryd, nära dubbelt mot vid stad! Hur man kunnat räkna så, är obegripligt. Rikligt och godt vatten finnes tillgängligt, både från samhällets och regementets vattenledningar. Regementet har nämligen redan egna vatten- och afloppsledningar, hvilka blott torde behöfva utvidgas. För belysning finnes i den öster om Skillingaryd flytande Lagan ett par obegagnade, staten tillhöriga fall, som blott behöfvas tagas i anspråk för att få kraften synnerligen billig.

Det synes emellertid vara system i att räkna orimligt dyrt för Skillingaryd, men i stället så mycket lägre för stad. Kostnaderna för planering, grusning, stensättning, stängsel m. m. äro upptagna omkring 50 proc. högre — 22,100 kr. *mera* — än vid stad! Äro männe verkligen arbetslöner, sten, grus och stängselvirke dyrare i Skillingaryd än i stad? Till och med arbetsledning och ritningar skulle där kosta 5,000 kr. *mera*. Hur skall någon kunna få förtroende till kostnadsberäkningar af sådan art!

Återstår den hygieniska synpunkten. I den kungl. propositionen uppgifves, att öfningsfältet vid Skillingaryd »är omgifvet af vidsträckta myrmarker». Härpå må svaras, att afståndet från Skillingaryd till närmaste vidsträckta myrmark, nämligen Storemosse, är ungefär 1 $\frac{1}{2}$ mil. Någon annan i verkligheten förefintlig vidsträckt myrmark kan i närheten af Skillingaryd icke uppletas. Skillingaryd, som ligger i det småländska höglandet på torr och för fuktighet lätt genomsläpplig sandgrund och med riklig tillgång på förträffligt dricksvatten, är tvärtom i sanitärt hänseende utmärkt väl lottadt, i all synnerhet om man skall göra en jämförelse med Jönköping och Ryhof, som är beläget i en

djup dalsänka med mycken vattensjuk mark. Förlidet år förekom, att volontärskolan flyttades från Jönköping till Skillingaryd på grund af epidemi på det förstnämnda stället. Att under sådana omständigheter i den kungl. propositionen talas om de »outvecklade hälsovårdsförhållanden» i Skillingaryd synes verkligen helt obefogadt.

Det enda skäl, som står kvar för flyttningen till Jönköping och som alla de andra endast nödtorftigt söka dölja, är nog befälets önskan att få bo i stad. Man har dock de bästa grunder att antaga att, så snart det fastslagits att regementet stannar i Skillingaryd, rymliga och bekväma villabostäder för befälet med utmärkt läge komma att genom den enskilda företagsamheten erbjudas. Äfven kronan har tomter, lämpliga till sådant ändamål och lagom afskilda från lägerplatsen. Det vill verkligen synas allt för mycket begärdt, att alla de tungt vägende militära, ekonomiska, sanitära och moraliska fördelar, som efter den vida öfvervägande meningen i länet vinnas genom att stanna i Skillingaryd, skulle skjutas åt sidan af hänsyn till officerarnes ökade bekvämlighet.

De synpunkter, som här framhållits, har kommunalstämman i Tofterud beslutat att söka få framförda inför Riksdagen, och uttrycker jag således icke blott min egen mening, utan fullgör på samma gång detta uppdrag, när jag tillåtit mig att här något utveckla desamma.

Stockholm den 3 april 1906.

W. Bengtsson.
